

Adviesnota burgemeester en wethouders

Beleidsprogramma: 2.3 Voorliggende voorzieningen

Domein:

Zaakdossiernummer: zk25.00754

Documentnummer: 2025.07301

Mede geadviseerd door: n.v.t.

Overlegd met portefeuillehouder: Ja

Overlegd met n.v.t.

Behandeldatum: 27-05-2025

Uiterste behandeldatum: 27-05-2025

Datum: 15-05-2025

Portefeuillehouders: M.F.H. Budel

Gemeenteraad		Data	Communicatie extern	
Beeldvormende avond			Persinformatie	
Ter kennisname			Bekendmaking	
Opiniërend			Persgesprek	
Besluitvormend			Inspraak	

Onderwerp:

Adviesnota over ondertekenen hoofdovereenkomst IZA-transformatieplan Toegankelijke Mentale Gezondheidszorg

Voorstel

1. In te stemmen met het ondertekenen van de Hoofdovereenkomst Gemeente ten behoeve van het IZA-transformatieplan Toegankelijke Mentale Gezondheidszorg (TMG) met CZ als coördinerend zorgverzekeraar
2. De gemeente Tilburg te machtigen om de SPUK-middelen voor dit IZA-transformatieplan aan te vragen en te fungeren als kassier voor de regio Midden-Brabant.
3. Wethouder M.F.H. Budel te mandateren om de overeenkomst namens de gemeente Loon op Zand te ondertekenen

Toelichting

Gemeente Loon op Zand werkt samen met andere regiogemeenten en zorgpartijen in Midden-Brabant aan de verbetering van de mentale gezondheidszorg. Deze samenwerking vindt plaats binnen het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA), dat tot doel heeft de zorg toegankelijk, toekomstbestendig en betaalbaar te houden. Een belangrijk onderdeel daarvan is het regionaal versterken van samenwerking tussen zorgaanbieders, gemeenten en welzijnsorganisaties.

De gemeente Tilburg is in deze samenwerking aangewezen als mandaatgemeente. Dit betekent dat Tilburg namens de regiogemeenten (waaronder Loon op Zand) een overeenkomst tekent met zorgverzekeraar CZ, de middelen aanvraagt bij het Rijk, en als kassier optreedt voor de financiële afhandeling. Tilburg zorgt er dus voor dat het geld terecht komt bij de deelnemende gemeenten en dat er verantwoording plaatsvindt over de besteding.

Door het ondertekenen van voorliggende overeenkomst bevestigt gemeente Loon op Zand deel te nemen aan het transformatieplan Toegankelijke Mentale Gezondheidszorg (TMG). Hiermee zorgen we er samen voor dat de geestelijke gezondheidszorg in onze regio beter aansluit op de behoeften van inwoners, en dat hulp toegankelijk en dichtbij blijft, ook in de toekomst.

Inleiding

Eind 2022 hebben zorgorganisaties, verzekeraars, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), gemeenten en patiëntenorganisaties het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend. Doel van dit akkoord is om de zorg toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden door de beweging te maken van zorg en ziekte naar preventie, welzijn en gezondheid. Het IZA pakken we regionaal en domein-overstijgend op. Regionaal op de schaal van zorgkantorregio Midden-Brabant en domein-overstijgend in samenwerking met zorgverzekeraars VGZ en CZ, zorgpartijen (huisartsen,

ziekenhuizen, Thebe), welzijnsorganisaties (Contour de Twern en Zorgbelang) en met inwoners en patiëntenorganisaties.

In het IZA Regioplan Midden-Brabant 2024-2026 zijn vijf prioritaire opgaven beschreven waarvan mentale gezondheid er een is. De aanpak van de mentale gezondheid is vertaald in het IZA-transformatieplan *“Toegankelijke Mentale Gezondheidszorg in West-Brabant Oost en Midden-Brabant met de juiste zorg op de juiste plek”*. Dit plan is in juni 2024 ingediend door mandaatgemeente Tilburg en eind 2024 akkoord bevonden door de zorgverzekeraars.

Om het Transformatieplan “Toegankelijke Mentale gezondheidszorg” uit te kunnen voeren zijn extra middelen nodig die gemeenten door middel van een specifieke uitkering (SPUK) aan kunnen vragen. Voor de regio Midden-Brabant is een bedrag beschikbaar van 3,2 miljoen voor de periode 2023 tot en met 2027.

Beoogd effect

Met dit voorstel beoogt de gemeente Loon op Zand bij te dragen aan een toegankelijke, samenhangende en preventieve aanpak van mentale gezondheidszorg in Midden-Brabant. Door samen te werken met regiogemeenten, zorgaanbieders en welzijnspartners, willen we het aantal crisissituaties en verwijzingen naar gespecialiseerde GGZ sterk terugdringen ten opzichte van 2023. Dit is een maatschappelijk acceptabel en realistisch doel, gebaseerd op regionale doelen en gezamenlijk vastgestelde uitvoeringsafspraken. Het concrete beoogde effect voor inwoners:

- Sneller hulp dichtbij
- De juiste zorg op de juiste plek
- Meer hulp op maat

Argumenten

1.1 De implementatie van het IZA-transformatieplan TMG draagt bij aan de toegankelijkheid van de mentale gezondheidszorg.

De toenemende vraag naar mentale gezondheidszorg, in combinatie met een schaarste aan personeel, zet de ondersteuning en zorg aan mensen met psychische klachten onder hoge druk. De instroom, doorstroom en uitstroom in de specialistische ggz loopt niet soepel. Een van de effecten hiervan is dat er lange wachttijden bestaan voor de specialistische GGZ, waardoor huisartsen lang verantwoordelijk zijn voor mensen met een complexe GGZ-hulpvraag. Ook professionals in het sociaal domein ervaren een toename van mensen met complexe problematiek die niet of niet tijdig in behandeling kunnen komen.

De implementatie van het IZA-transformatieplan TMG draagt bij aan de toegankelijkheid van de mentale gezondheidszorg. Dit doen we door betere samenwerking en doorstroming in de regio. We streven naar efficiënter doorverwijzen naar de GGZ. Het transformatieplan wordt nu verder ontwikkeld en vanaf medio 2025 geïmplementeerd. Dit heeft veel impact op de sterk lokale teams van de gemeenten en dus worden zij betrokken bij de ontwikkeling van onderdelen van het plan, zoals het multidisciplinair overleg (MDO), het verkennend gesprek en FACT+. Sterke Lokale Teams (SLT's) worden met richtlijnen ondersteund bij de implementatie hiervan.

1.2 Structurele regionale samenwerking versterkt de samenhang, kwaliteit en effectiviteit van de lokale aanpak van mentale gezondheid.

Door als gemeente structureel deel te nemen aan de regionale uitvoeringsstructuur voor mentale gezondheid, vergroten we de samenhang in het aanbod van preventieve ondersteuning en zorg. Veel hulpvragen op het gebied van mentale gezondheid zijn bovendien niet gebonden aan één domein; ze raken vaak andere thema's als werk, inkomen, opvoeding, schulden of eenzaamheid. Via deze regionale en domein overstijgende samenwerking kunnen we signalen eerder en beter oppakken en de onderlinge communicatiestromen versterken. Ook maken we gebruik van gezamenlijke kennisopbouw en effectieve interventies, wat de kwaliteit en efficiëntie van onze lokale inzet ten goede komt. Dit versterkt de bestaande initiatieven in Loon op Zand, zoals de inzet van wijkgerichte ondersteuning en de versterking van informele netwerken.

1.3 Investeren in preventie van mentale problemen voorkomt zwaardere zorg en bespaart kosten op

de lange termijn.

Door preventief in te zetten op mentale gezondheid en veerkracht, kunnen we duurdere zorg, uitval en crisissituaties voorkomen. Dit maakt het voorstel niet alleen maatschappelijk wenselijk, maar ook financieel verstandig: investeren in preventie leidt op termijn tot minder druk op specialistische jeugdhulp, WMO-voorzieningen en het sociaal vangnet.

1.4 Voor de ontwikkeling, uitvoering en uitwerking/invoering van het transformatieplan zijn transformatiemiddelen beschikbaar en om deze te kunnen aanvragen, is een ondertekende overeenkomst nodig van alle deelnemende gemeenten.

Door de goedkeuring van het IZA-transformatieplan zijn financiële transformatiemiddelen vrijgekomen. Het gaat om een bedrag van €29,8 miljoen voor de gezamenlijke partners: GGZ, huisartsen en gemeenten. Voor de gemeenten in de regio Midden-Brabant gaat het om een bedrag van 3,2 miljoen euro voor de periode van 2023 tot en met 2027. De middelen zijn bestemd voor het maken van het plan, de verdere ontwikkeling van de verschillende onderdelen uit het plan, het programmamanagement, en de uitwerking en implementatie van het plan.

Ondertekening van een landelijke standaardovereenkomst door alle gemeenten met coördinerend zorgverzekeraar CZ is een volgende, verplichte stap om een beschikking van de Nederlandse Zorgautoriteit te krijgen voor de toegekende transformatiemiddelen. Hierna kunnen de zorgverzekeraars tot uitbetaling overgaan (via een kassier) aan de huisartsen en GGZ-instellingen. Zorgverzekeraars kunnen het sociaal domein of gemeenten niet rechtstreeks financieren, daarvoor vragen gemeenten de SPUK Transformatiemiddelen aan.

Met het ondertekenen van deze overeenkomst gaan de gemeenten geen nieuwe verplichtingen aan, met het indienen van het transformatieplan zijn gemeenten op 12 juni 2024 al akkoord gegaan met het plan. Alle gemeenten ontvangen de Hoofdovereenkomst Gemeente (Bijlage 2) om te ondertekenen.

2.1 Mandaatgemeente Tilburg kan de specifieke uitkering (SPUK) Transformatiemiddelen aanvragen namens de regiogemeenten in Midden-Brabant en vervolgens zorgdragen voor de uitbetaling van de middelen aan de deelnemende gemeenten.

Zorgverzekeraars kunnen niet rechtstreeks transformatiemiddelen uitbetalen aan gemeenten. Daarom vragen gemeenten bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een SPUK Transformatiemiddelen aan voor hun deel uit de toegekende transformatiemiddelen.

In juni 2023 hebben alle regiogemeenten Tilburg aangewezen als mandaatgemeente voor de uitvoering van het IZA in de zorgkantoorregio Midden-Brabant. Onderdeel van dit mandaat is het maken van afspraken en het sluiten van overeenkomsten binnen de governance van de regionale samenwerking IZA.

Als mandaatgemeente kan Tilburg de SPUK voor het transformatieplan TMG aanvragen voor onze regio. Het ministerie van VWS betaalt de middelen vervolgens uit aan de gemeente Tilburg. Zij fungeert vervolgens als kassier voor de andere gemeenten in onze regio en kan zorgdragen voor de uitbetaling van de beschikbare middelen aan o.a. Loon op Zand.

Kanttekeningen

1.1 De transformatiemiddelen zijn tijdelijk voor de periode tot en met 2027, structurele middelen zijn nog niet voorzien.

De impact van het IZA-transformatieplan op het sociaal domein op de lange termijn is nog niet helder, en datzelfde geldt voor structurele dekking voor de inzet vanuit het sociaal domein. We monitoren wat de beweging van zorg en ziekte naar gezondheid, welzijn en preventie betekent voor (de inzet van) het sociaal domein. De middelen die worden uitbetaald vanuit het transformatieplan TMG zijn incidenteel. Daarom is er in dit traject ruimte om de structurele impact en dus ook benodigde structurele financiering met elkaar helder te krijgen.

1.2 Voor de ontwikkeling en implementatie van het transformatieplan TMG is inzet nodig van beleidsmedewerkers en medewerkers die betrokken zijn bij lokale teams.

Om de ontwikkeling en implementatie van het transformatieplan TMG te laten slagen, is vanuit alle deelnemende gemeenten inzet nodig van zowel beleidsmedewerkers als medewerkers die betrokken zijn bij SLT's. Het blijft een knelpunt om deze medewerkers, bovenop de al bestaande workload, vrij te maken voor extra werkzaamheden voor de regio. Ondanks het feit dat de extra inzet van eigen personele capaciteit bekostigd wordt vanuit de transformatiemiddelen, blijft het complex.

Afstemming met andere afdelingen/clusters:

Ondernemingsraad:

Adviesnota hoeft niet aan de ondernemingsraad te worden aangeboden.

Personeel en organisatie consequenties:

Om de ontwikkeling en implementatie van het transformatieplan TMG te laten slagen, is vanuit alle deelnemende gemeenten inzet nodig van zowel beleidsmedewerkers als medewerkers die betrokken zijn bij SLT's. Het blijft een knelpunt om deze medewerkers, bovenop de al bestaande workload, vrij te maken voor extra werkzaamheden voor de regio. Ondanks het feit dat de extra inzet van eigen personele capaciteit bekostigd wordt vanuit de transformatiemiddelen, blijft het complex.

I&A

Nee

Communicatie

Het college besluit tot het ondertekenen van de overeenkomst. Wethouder M.F.H. Budel zal de overeenkomst namens het college ondertekenen.

Ten aanzien van de ontwikkelingen van het Transformatieplan is een communicatiewerkgroep actief waarin een communicatieadviseur van de gemeente Tilburg zitting heeft.

Zorgbelang Brabant is betrokken bij het Transformatieplan en ontwikkelt een participatieplan voor inwoners, cliënten en patiënten.

Bestuurlijk-juridische aspecten

Nee

Financiën

- Door de goedkeuring van het IZA-transformatieplan zijn financiële transformatiemiddelen vrijgekomen. Het gaat om een bedrag van €29,8 miljoen voor de gezamenlijke partners: ggz, huisartsen en gemeenten. Hiervan is 6,1 miljoen euro bestemd voor de regiogemeenten van de twee regio's West-Brabant Oost en Midden-Brabant. Voor regio Midden-Brabant gaat het om een bedrag van 3,2 miljoen euro voor de periode van 2023 tot en met 2027. De middelen zijn bestemd voor het maken van het plan, de verdere ontwikkeling van de verschillende onderdelen uit het plan, het programmamanagement, en de uitwerking/invoering van het plan.
 - Voor de invoering van het plan is hiervan 1,9 miljoen euro beschikbaar voor alle lokale teams van de negen regiogemeenten.
 - De SPUK-middelen worden, na ondertekening door alle regiogemeenten, uitgekeerd aan de gemeente Tilburg, die als mandaatgemeente en kassier optreedt voor de regio Midden-Brabant. Tilburg zorgt voor de verdeling van middelen aan de deelnemende gemeenten. Bekostiging van deze inzet verloopt via het ministerie van VWS.
 - De aanvraag moet 100% dekkend zijn voor de kosten die door de gemeenten en lokale teams gemaakt wordt vanuit het transformatieplan
 - Na afloop van de SPUK-periode (2027) is nog geen structurele financiering voorzien. Indien de inzet vanuit het transformatieplan structureel wordt voortgezet, kan dit financiële consequenties hebben voor de gemeentelijke begroting. Dit wordt gemonitord en meegenomen in toekomstige begrotingsafwegingen.
-

Bijlagen

Bijlage 1, Bijlagen bij contract TFP.000016 Overeenkomst Transformatieplan (verkleind)_compressed:
(2025.07304)

Bijlage 2, Samengevoegd contract TFP.000016 deelnemer Loon op Zand (2025.07305)